

GONIEC NADWIŚLAŃSKI

GŁOS POMORSKI

Jedynе pismo poranne na Pomorzu, poświęcone sprawom Stanu Średniego.

Redakcja: administracja w Grudziądzu, ul. Miścisławicza 3. Telefon 50. — Telefon relacji w nocz nr. 811 i 812. — Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 20747
Reprezentacja Gońca Nadwiślańskiego w Toruniu: Ul. Św. Ducha nr. 13. Telefon 56.

Nr. 82.

GRUDZIĄDZ — TORUŃ, sobota, dnia 7 kwietnia 1928 r.

Rok IV.

Gdynia.

Prasa już niejednokrotnie zabierała głos w sprawie rozbudowy Gdyni, wykazując brak planu i wadliwość poczynań władz miejskich. Niemal zawsze krytyka była łagodna i pobłażliwa, albowiem wszyscy — jeśli tak rzec można — jesteśmy zakochani w tem pierwszym polskim mieście portowym, a nadto imponuje nam jego niebywały, jak na nasze stosunki, rozwój.

Wszelka jednak pobłażliwość mieć musi swoje granice i ustać winna tam, gdzie w grę wchodzi żywotne interesy Państwa. A Gdynia ma specjalne znaczenie dla całej Polski, jest (i winna być) tworem całego narodu, i przeto żadnemu z obywateli Rzeczypospolitej nie może być obojętnym, jakimi drogami i ku czemu zmierza życie tego miasta.

Największą bolączką Gdyni jest spekulacja. Panoszy się ona w niemal wszystkich dziedzinach jego życia, lecz najbardziej skandaliczne i groźne formy przybrała spekulacja gruntami. Ceny placów budowlanych już dziś są niesłychanie wygórowane a ciągle jeszcze idą w górę. Objaw ten kryje w sobie poważne niebezpieczeństwo dla miasta.

Bowiem, rzecz jasna, wysokie ceny gruntów budowlanych zwiększają poważnie koszty budowy domów i fabryk, powodują drożyznę mieszkań, a przez to wzrost kosztów utrzymania i zarobków, co znowu odbija się i odbijać będzie w przyszłości na kosztach produkcji i handlowych. Poza tem spekulacyjne ceny planów budowlanych wielu ludziom uniemożliwiają budowę domów i zakładów przemysłowych i hamują rozwój miasta.

Przy odpowiedniej polityce władz miejskich można było zapobiedz spekulacji budowlanej i skierować rozbudowę miasta na tory racjonalne. Niestety, władza społeczeństwa w rękach ludzi, posiadających może nawet bardzo dobrej woli, lecz pozbawionych szerszego horyzontu. Zadania, przed którymi stanęli, gdy wioska rybacka zaczęła się przemieniać w miasto portowe, przeszło ich siły.

Skutki tego są bardzo niepożądane. Grupa spekulantów porobiła wielkie majątki, lecz kosztem obecnej i przyszłej rozbudowy miasta — i jego mieszkańców. Dość, gdy stwierdzimy, że za jedną izbę o 15 metrach kw. powierzchni w barakach płaci się 50 złotych miesięcznie komornego!

Popelniono błędy, których już odrobić nie można, lecz są i takie zaniedbania, które naprawić można i trzeba. Do nich należy przede-

Jednoczcie się wszyscy pod sztandarem ideologii państwowej!

Stańmy do współpracy z Rządem marszałka Piłsudskiego w jego szeregach.

Odezwa posłów i senatorów B. B. W. Z. z Województwa Krakowskiego.

Kraków, 5. 4. (Pat.) Zebrani w Krakowie dn. 3 kwietnia 1928 r. posłowie i senatorowie wojew. Krakowskiego zgodnie z intencją władz naczelnych Bloku Współpracy z Rządem w Warszawie, powzięli następujące postanowienia:

I. Bezpartyjny Blok Współpracy z Rządem, który został jako odpowiednik ogólnopolskich potrzeb całego społeczeństwa, a jednocześnie wszystkich stanów i wszystkich myśli narodu w jednym państwowym obozie pracy, który buduje i umacnia potęgę Rzplitej w myśl historycznej, głęboko w przyszłość sięgającej ideologii p. Marsz. Pił-

sudskiego, pozostaje nadal jako organizacja stała.

Według doniosłych słów p. Prezydenta Rzplitej, wypowiedzianych do posłów i senatorów Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem na zamku w Warszawie, dn. 31 marca rb., „wzrósł w społeczeństwie wielki zespół ludzi, przejętych ideologią naszego wielkiego wodza, wodza narodu — Marszałka Józefa Piłsudskiego“. Ten zespół ludzi, wyrzekający się dotychczasowych szkodliwych metod prac politycznych — staje coraz liczniej w szeregach współpracy z Rządem, podporządkowując drobniejsze partykula-

rynarze interesom wielkiego ogółu potrzeb państwa i dobrobytu ogółu obywateli.

II. W dniu dzisiejszym tworzymy tedy regionalną grupę poselsko-senatorską Wojew. Krakowskiego, dla rozpatrzenia rozwiązania wspólnych zagadnień, współpracy w szeregu zagadnień gospodarczych i kulturalnych, wpływających z bezpośredniego życia, a wymagających uzgodnienia w myśl najwyższych interesów państwa.

W ten sposób, nieprzytłoczeni doktrynerją i demagogją, wchodzimy na nowe tory polityki państwowej-twórczej, oparci jedynie o rzeczywistą materjalną i duchową potrzebę życia.

III. Wierni tym zasadom, w pierwszym rządzie skierujemy swe prace ku najpilniejszemu i najdonioślejszemu dla gospodarki państwa sprawom w dziedzinie naprawy ustroju rolnego i wszechstronnego podniesienia oświaty oraz ku równie doniosłym sprawom położenia gospodarczego i kulturalnego rozwoju miast. Z tem wiąże się głęboka nasza troska o siłę twórczą i należną ocenę prac inteligenta i robotnika oraz o poprawę ich bytu.

IV. Na tej szerokiej platformie gospodarczej i kulturalnej, dążyć będziemy do porozumienia i zgodnej współpracy wszystkich sfer społecznych, bez względu na ich narodowość i wyznanie, dla dobra obywateli i mocarstwowej potęgi państwa polskiego.

V. Z tej tu ziemi krakowskiej, tego historycznego grodu podwawelskiego, który był ostoją polskiej myśli państwowej, skąd właśnie rozpoczęła się doniosłość wielkich czynów Marszałka Piłsudskiego, zwraca się do wszystkich warstw społeczeństwa z gorącym apelem: „Jednoczcie się wszyscy pod sztandarem ideologii państwowej. Stańmy do współpracy z Rządem Marsz. Piłsudskiego i skupiajmy się w szeregach rządowych“.

Pod odezwą znajdują się 24 podpisy posłów i senatorów B.B.W.R. z Województwa Krakowskiego.

Król Afganistanu w Paryżu.

Paryż, 5. 4. (Pat.) Przybył tu dziś król i królowa Afganistanu.

Bezczelność niemiecka nie ma granic.

Prasa niemiecka oburzona z powodu manifestacji polskiej, urządzonej przeciwko decyzji prezydenta Calondera.

Katowice, 5. 4. (Tel. wł.) Niemiecka partja nacjonalistyczna na Śląsku Opolskim oburza się na manifestację, urządzonej przez ludność polską w dniu 1 kwietnia br. przed niemieckim konsulem generalnym w Katowicach.

Manifestacja powyższa miała miejsce po wiecu protestacyjnym zorganizowanym m. in. przez Z.O. K. Z. przeciwko decyzji prezyd. Calondera w sprawie „Roty“ oraz

napadu na mniejszość polską w Bytomiu.

Na te głosy oburzenia niemieckiej prasy należy odpowiedzieć, że konsulat generalny Rzplitej w Bytomiu również był nieraz przedmiotem burzy i wrogiej manifestacji, będąc niejednokrotnie obleganym przez szowinistyczne elementy niemieckie, które to ekscesy powstrzymane mogły być tylko dzięki energicznej interwencji policji.

Straszliwy huragan w Stan. Zjednocz.

1000 osób bez dachu nad głową.

Sayetville, 5. 4. (Pat.) Huragan, który szalał w tej części Stanów Zjedn., wyrządził wielkie szkody w szeregu miejscowościach i w sta-

nie Okahama i Teksas, skutkiem czego około 1000 osób stracił dach nad głową i kilku poniósł śmierć.

wszystkiem budowa na większą skalę domów mieszkalnych dla tych wielu setek robotników, którzy nawet w najpodlejszym baraku nie mogą znaleźć pomieszczenia.

Domy te budować musi miasto — i to tak, by mieszkania nie były zbyt drogie. Budowę trzeba rozpocząć natychmiast, gdyż w miarę rozwoju miasta liczba robotników, a więc i bezdomnych stale się będzie zwiększać. Niechaj zarząd miasta pamięta o tem, iż wkrótce rozpocznie się w Gdyni budowa gmachu szkoły morskiej, prawdopodob-

nie i Bazyliki, a być może także większych przetwórci ryb i magazynów.

Zarząd miasta powinien pamiętać o tem, iż jego obowiązkiem jest ułatwiać i torować rozwój tych zwłaszcza gałęzi przemysłu, które mają związek z rybołówstwem i handlem morskim — oraz o tem, że Gdynia powinna być miastem znacznie tańszem od Gdańska i innych miast portowych, gdyż także od tego zależy jej prawidłowy i stały rozwój.

J. Gierski.

Konkursy hippiczne

z okazji przyjazdu Króla Afganistanu do Warszawy.

Warszawa, 5. 4. (Pat.) Towarzystwo Międzynarodowych i krajowych zawodów konnych w Polsce urządza z okazji przyjazdu do Warszawy króla Afganistanu, konkur-

sy hippiczne na torze w Łazienkach. Szczegóły i rodzaj konkursów podane zostaną do wiadomości w najbliższych dniach.

Min. Ansari składa podziękowanie

rządowi polskiemu za przyjęcie jakiego doznał w Polsce.

Warszawa, 5. 4. (Pat.) Kierownik perskiego Min. Spraw Zagran. wyraził podziękowanie Rządowi polskiemu, za pośrednictwem posła

polskiego w Teheranie, z powodu serdecznego przyjęcia, jakiego doznał min. Ansari podczas swego pobytu w Polsce.

Polskie biuro podróży „Orbis“

pod kontrolą Ministerstwa Komunikacji.

Warszawa, 5. 4. (Pat.) W Związku z nadużyciami, jakie ujawnione zostały w polskim biurze podróży „Orbis“, Ministerstwo Komunikacji, chcąc zabezpieczyć sumy należne od towarzystwa skarbowi państwa oraz doprowadzić w możliwie jak najkrótszym czasie do sanacji przedsiębiorstwa, zapewniło sobie równocześnie stałą i dostateczną kontrolę nad działalnością biura po-

dróży i spowodowało za pośrednictwem władz sądowych ustanowienie już dnia 1 kwietnia br. zarządu przymusowego nad Polskim Biurem Podróży „Orbis“. Zarządcą sądow. mianowany został delegat Min. Komunikacji, Wiktor Maćkowski. W ten sposób tak interesy skarbu państwa, jak też i podróżująca publiczność znalazły swego rzecznika w osobie zarządcy.

Przed wyborami w Niemczech.

Czołowi kandydaci.

Berlin, 5. 4. (Pat.) Niemiecka Partja ludowa wystawiła na czele swej listy państwowej przy wyborach do Reichstagu kandydaturę Ministra Spr. Zagran. p. Stresemanna. Na drugim miejscu stać ma senior niemieckiej partji ludowej, radea Kahl, który był w ostatnim Reichstagu przewodniczącym komisji reformy prawa karnego. Pan minister Stresemann, kandydujący również w Bawarii, oświadczył, że w razie uzyskania mandatu w Ba-

warji zrezygnuje ze swego mandatu z listy państwowej. Przeciwnie p. Stresemannowi stronnictwo niemiecko-narodowe wysunęło w okręgu bawarskim kandydaturę gen. Lettow-Vorbecka.

Falszywe banknoty 500-złotowe

Warszawa, 5. 4. (Pat.) Bank Polski zawiadamia, że pojawiły się w Katowicach i Poznaniu falsyfikaty biletów bankowych 500 zł. Falsyfikaty te wykonane są na papierze zwyczajnym, tłoczony znakiem wodnym, widocznym na powierzchni. Papier utrzymany jest w kolorze brudno szarym. Falsyfi-kat jest łatwy do rozpoznania.

Spadający samolot zabił dziewczynę.

Londyn, 5. 4. (Pat.) W Dunnury (5 km od Belfast) na jednej z tamtejszych ulic spadł samolot, zabijając dziewczynkę. Pilot odniósł poważne rany.

Lekarz obłąkanych

115 (Ciąg dalszy.)

— Nie będzie żadnej między nami sprzeczki, bądź pan pewny, kochany doktorze... Niech tylko pani Joanna zdrowa będzie... niech żyje, ażeby nas kochała.

— I pomogła nam w naszej zemście — odezwała się Paula głosem tak uroczystym, że dreszcze przeszły po ciele Fabrycjusza.

Więc miłość nie zmiękczyła żelaznej woli panny Baltusa. Więc Paula ani na chwilę nie straciła z oczu głównego swego celu — zemsty!

Leclere pokonał zdenerwowanie i powiedział głosem zupełnie naturalnym:

— Zatem, kochana Paulo, myślisz zawsze, że pani Joanna będzie ci wielką pomocą do spełnienia zamiarów twoich?

— Zawsze tak myślę stanowczo!... Pani Joanna, po przyściu do zdrowia,

wnieście światło w otaczające nas ciemności... Dlatego właśnie pisałam do Nowego Yorku do pana Delariviere z prośbą, ażeby mi depeszą wskazał miejsce, gdzie mam szukać jego żony... Nie odebrałam żadnej na to odpowiedzi...

— Bo nie otrzymaliśmy wcale listu — odrzekł Fabrycjusz — nadszedł on zapewne dopiero po naszym odjeździe... Któż ci jednak powiedział, że pani Joanna tutaj się znajduje?...

— Doktor Vernier.

— A on skąd się o tem dowiedział?

— Nie zgadujesz?

— Nie...

— No to posłuchaj:

Paula opowiedziała w krótkości pierwszą swoją wizytę u Grzegorza, zdziwienie jej z odkrycia, że nieszczęśliwa kobieta, co zwarzjowała w Melun wskutek ohydneho widowiska, była pania Delariviere. Próżne ich poszukiwania, projekt nabycia domu zdrowia, radość ich, gdy znaleźli podobny zakład w Anteuil, zdziwienie na widok Joanny i jej

córki, pewność doktora, że wyleczy Joannę i nadzieję, że od niej dowiedzą się nazwiska człowieka, którego śmierć spowodowała jej warjacje i że tym sposobem wykryją może prawdziwego mordercę Fryderyka Baltusa.

Fabrycjusz, słuchając tego opowiadania, z wielką zaledwie trudnością zachować mógł spokój pozorny. Czuł, że bliednieje i drży. Chwilami serce bić mu przestawało, a krew ścinała się w żyłach.

— Mielśmy dużo zawodów... — odezwał się doktor Vernier, skoro skończyła Paula. — Już, już zdawało nam się, że obejdziemy się bez Joanny.

— Doprawdy?... — szepnął wystraszony Fabrycjusz. — Pochwyliście ją jaką nitkę przewodnią?

— Przynajmniej tak nam się zdawało.

— A cóż to było takiego? Jaki dowód? Jaki świadek?

— Tym dowodem, tym świadkiem był rewolwer, którego morderca użył do

Zamiast dla Ameryki -- do Niemiec

Niefortunna wędrówka złota rosyjskiego.

Berlin, 5. 4. (Pat.) „Vossische Zeitung“ donosi, iż transport złota, w wysokości 5 milj. dolarów, który rosyjski bank państwowy próbował zdeponować w Ameryce jako gwarancję kredytową, a który nie został przyjęty przez banki amery-

kańskie wskutek interwencji rządu francuskiego, został załadowany w N. Jorku na okręt i wysłany do Niemiec. Jak donosi „Vossische Ztg.“, dotychczas nazwisko adresata w Niemczech nie zostało ogłoszone.

Konferencja min. Stresemanna z Litwinowem

Berlin, 5. 4. (Pat.) W kołach politycznych twierdzą, że dzisiejsza rozmowa pomiędzy min. Stresemannem i Litwinowem dotyczyła aktualnych zagadnień polityki sowiecko-niemieckiej i wschodniej. W rozmowie miała być również poruszona sprawa aresztowanych in-

żynierów niem. Sprawa jednak nie mogła być wprawdzie posunięta dalej, ponieważ Litwinow, który znajdował się dziś w Berlinie, w drodze powrotnej z Genewy do Moskwy, nie posiadał dokładnych informacji o niej.

Prowokacyjny Zjazd Stahlhelmu

Dzień żołnierza frontowego w Opolu

Bytom, 5. 4. W dn. 30 czerwca i 1 lipca Stahlhelm urządza w Opolu t. zw. dzień żołnierza frontowego. Wybór Opolu oraz program uroczystości wskazuje, że tendencje prowokacyjne niemieckich organizacji wojskowych trwają w nie-słabnącej sile. Ludność polska na Śląsku słusznie obawia się, że zjazd Stahlhelmu może zaznaczyć się krwawym łańcuchem walk i napadów, o ile zjazd ten w ostatniej chwili nie zostanie zabroniony.

syjskiej przez przedsiębiorstwa amerykańskie znowu się zaostrzyła. Podjęte niedawno rokowania zostały przerwane, gdyż nie dały żadnego wyniku. W związku z tem ożywiły się interesy pomiędzy Ameryką a Rosją Sowiecką. Według umowy, zawartej przez sowieckie przedstawicielstwo handlowe z Vacuum Oil Co zakupy nafty rosyjskiej przez Vacuum Oil Co i Standard Oil Co mają osiągnąć 10 milionów dolarów rocznie. Nafta sowiecka ma służyć przede wszystkim na pokrycie zapotrzebowania Egiptu, Sudanu oraz Południowej Afryki.

Uniwersytet agitatorów czernihowskich w Moskwie.

Moskwa, 5. 4. (Pat.) „Prawda“ ogłasza ustawę o uniwersytecie mniejszości narodowych im. Marchlewskiego. Zadaniem tego uniwersytetu będzie wyszkolenie fachowców w dziedzinie teorii i praktyki rewolucji w środowiskach mniejszości narodowej, przylegających do granic zachodniej Rosji Sowieckiej.

Wicedyr. J. Sobieszczański.

Na Wielki Piątek.

Skłonit Bóg głowę, i wyrzekł te słowa:

„Eli, Eli i, lama saba thani?“

Potem z ramienia zwiśnła mu głowa —

Skonał Mesjasz, i zszedł do otchłani

Gdzie wszystko czeka

Boga — Człowieka.

I leży Chrystus, gdzieś w ciemnym grobie

Który ogromnym przykryty kamieniem.

Mając kapitańską straż pilną przy sobie...

Czekali wierni z tęsknotą i drżeniem

Na Twe, o Panie,

Zmartwychpowstanie.

A. Dziarnowski.

Straszny pożar w Genui.

18 strażników uległo zaccadzeniu.

Genua, 5. 4. (Pat.) W jednym z tutejszych składów win wybuchł pożar. 18-tu pomiędzy prowadzących akcję ratunkową strażaków u-

legło zaccadzeniu. Jeden z nich zmarł. Stan kilku pozostałych jest bardzo groźny.

Niebezpieczna droga.

Rozwiązanie przez rząd włoski katolickich organizacji młodzieży, ponownie zwróciło uwagę świata na stosunek faszyzmu do Kościoła i odwrotnie. Jest to sprawa nader ciekawa i warto jej poświęcić słów kilka.

Mussolini, po objęciu dyktatury, z pobudek niewątpliwie czysto taktycznych, oddał Kościołowi kilka poważnych usług. Przedewszystkiem przywrócił w szkołach włoskich usuniętą (przez rząd liberalno-socjalistyczny) obowiązkową naukę religii, umieścił widomy znak panowania Chrystusa Pana — krzyż — w salach szkolnych i na Kapitolu oraz rozwiązał antykatolickie loże masonskie.

Idąc tą drogą, pragnął dojść do bezpośrednich rokowań z Stolicą Apostolską i porozumienia z nią. Wiódł go zamiar oparcia się — wzorem cesarzy rzymskich średniowiecza — na tej przeogromnej potęgę, jaką stanowi Kościół katolicki. Plan był dobry i mądry, jednakże znalazło się pewne „ale“...

Była niem w pewnej mierze taktyka wielu lokalnych władz faszystowskich wobec duchowieństwa katolickiego, taktyka wyrażająca się wcale często w barbarzyńskich represjach, napadach na domy katolickie, niszczeniu i ograbianiu instytucji, rozwiązaniu stowarzyszeń katolickich, — lecz główna przyczyna niepowodzenia akcji Mussoliniego leżała w tem, że Kościół katolicki ma swoje zasady i swoje własne cele, wielkie i święte, a w wielu dziedzinach sprzeczne z celami dyktatora Włoch.

Ojciec Święty Pius XI kilka-krotnie ostro wystąpił przeciw skrajnemu nacjonalizmowi, jako, że etyka jego jest niezgodna z etyką katolicką, jako, że jest on czynnikiem walki, jako, że wprowadza rozstrój i nienawiść pomiędzy wiernych. Ojciec Święty potępił więc ruch skrajnie nacjonalistyczny francuski i wyraźnej krytyce poddał faszystowskie pojęcie państwa jako celu samego w sobie.

Gdyż według kanonów Kościoła, państwo być winno również tylko środkiem do celu, którym jest panowanie Chrystusa na ziemi.

Mussolini — były socjalista i wolnomyśliciel — zapewne nie brał pod uwagę tych zasad Kościoła, stanowiących dlań trudności nie do

Na marginesie dnia.

Komu się nie podoba walka z nadużyciami?

Rząd Marszałka Piłsudskiego w swoim czasie powołał do życia Komisję Nadzwyczajną do walki z nadużyciami. Komisja ta, obdarzona specjalnymi pełnomocnictwami, działa bardzo sprawnie i w dużej mierze przyczyniła się do zmniejszenia liczby nadużyć w urzędach i przedsiębiorstwach państwowych. W ciągu 10 miesięcy komisja załatwiła 352 sprawy, z których 56 przekazała władzom sądowym.

Rzecz zrozumiała, że istnienie i działalność Komisji bardzo a bardzo nie podoba się pewnym czynnikom i osobom.

Od pewnego czasu toczy się przeciwko niej podziemna, lecz ostra walka, mająca na celu likwidację Komisji. Obecnie walka ta przeniesiona została na forum Sejmu, gdzie jako przeciwnik Komisji do walki z nadużyciami wystąpił... — przedstawiciel Związku Ludowo-Narodowego, poseł Czetwertyński.

Notując ten fakt, komentarze pozostawiamy czytelnikom. Zgrzyt.

pokonania — i dlatego się przeliczył. Jego oferta pod adresem Watykanu wywołała w urzędowym organie Watykanu „Osservatore Romano“ odpowiedź tej mniej więcej treści: Niechaj Włochy wprzód przywróć i terytorjalną niezawisłość papieżstwa, niechaj przywróć samodzielne państwo kościelne choćby w skromnych rozmiarach, mniejszych, niż miało, gdy Włochy je zniszczyły — a wtedy może być mowa o rokowaniach.

Po tej odpowiedzi Mussolini się wycofał. Czy na pewien czas tylko, czy na zawsze zrezygnował z swych planów — niewiadomo. Dość, że w tej chwili stosunek faszyzmu do Kościoła jest prawie wrogi. Wyraźnie świadczy o tem odpowiedź Ojca Świętego duchowieństwu tyrolskiemu, iż nie może interwenjować na rzecz prześladowanej ludności niemieckiej w Tyrolu, gdyż to tylko pogorszyłoby jej położenie.

Czyżby Mussolini zamierzał wejść na drogę otwartej walki z Kościołem? Niebezpieczna to droga, niebezpieczna dla niego. Albowiem Kościół, to opoka, której żadna potęga ludzka nie skruszy.

J. Z.

Straszne trzęsienie ziemi

czwartą część miasta Smyrny obróciło w gruzy.

Położone na zachodnim wybrzeżu Azji Mniejszej miasto portowe Smyrna nawiedzone zostało klęską straszliwego trzęsienia ziemi. 10 procent domów legło w gruzach, grzebiąc w nich 150 zabitych i kilkadziesiąt rannych. W mieście, liczącym 300 tysięcy mieszkańców, ustąpiła wszelka praca, gdyż ludność przerażona obawia się dalszych wstrząsów.

Trzęsienie ziemi dotknęło całą zachodnią Anatolję. Zniszczonych zostało 18 wiosek, w mieście Tormali półtora tysiąca domów. Szkody są olbrzymie.

Trzęsienia ziemi w północnej i południowej Italji i ostatnie w Anatolji zdają się potwierdzać opinię pewnego amerykańskiego geologa, który z początkiem roku oświadczył, iż rok ten będzie obfitował w trzęsienia ziemi. My jednak nie mamy powodu do niepokoju i obaw w tym względzie, gdyż Polska nie leży w obrębie stref, objętych trzęsieniem ziemi. U nas trzęsienia ziemi odczuwają tylko seismografy, bardzo czule specjalne aparaty, notujące drgnienia powłoki ziemskiej.

Tajemnicze łodzie motorowe

Zamówiono je w Londynie.

Przed kilku miesiącami zjawili się w potężnej angielskiej firmie okrętowej Thorny Craft and Co. dwu starszych mężczyzn, robiących wrażenie obywateli południowej Ameryki.

Przedstawili oni szefowi firmy nowy model łodzi morskich i zamówili ich 10 sztuk, wpłacając od razu poważną sumę jako zaliczkę na wykonanie zamówienia.

Tak niezwykle obstalunek nie mógł ujść uwagi, zwłaszcza, iż łodzie są nieznanego dotąd typu i mogą być groźne dla wielkich nawet okrętów. Długość ich wynosi 18 metrów, szerokość 4 metry, a obciążenie zaledwie 15 ton, dlatego też mogą rozwinać wielką szybkość.

Uzbrojenie nowych łodzi składa się z kilku karabinów maszynowych, miotacza bomb i aparatu do wytwarzania sztucznej mgły.

Wedle obstalunku, mają być dostawione tajemnicze łodzie na wody południowo-amerykańskie, nie ulega jednak najmniejszej wątpliwości, iż nie zamówiła ich żadna z południowo-amerykańskich republik i przewieziona będą do innej części świata.

Kto się zbroi w tak tajemniczy sposób?... próżno wysilają sobie mózgi agenci różnych państw.

Tajny skład dynamitu.

W czasie rewizji nastąpił wybuch, który rozszarpał 4 osoby a kilkanaście zranił.

Częstochowa, 5. 4. Policja otrzymała poufną wiadomość, że w miasteczku Działoszyn, woj. Łódzkiego, w pobliżu granicy niemieckiej, w domu niejakiego Joska Klepera, znajduje się ogromny skład spruwadzanych potajemnie z Niemiec artykułów eteru, sacharyny, kokainy i dynamitu, pierwszych przeznaczonych dla tajnych „klubów“, drugiego dla akcji wyrotowej.

Z nakazu władz bezpieczeństwa w Łodzi na miejsce przybyli dwaj funkcjonariusze z urzędu kontroli skarbowej: Franciszek Paradowski i Jan Frackiewicz, i z posterunku policyjnego policjanci: Jan Różański i Stefan Frackiewicz, oraz szereg wywiadowców. Oddział po przybyciu na miejsce zastał drzwi zamknięte.

Gdy Kleper nie chciał otworzyć drzwi dobrowolnie, wylamano je i z wielkimi ostrożnościami wszyscy weszli do środka. Kleper zajęty rozlewaniem eteru, czy to naumyślnie, czy też z przerażenia wylał eter z dużej bańki pod nogi kontrolerów i policjantów. Nagrzany eter wybuchł płomieniem. Kontrolerzy i policjanci, przewidując wielkie nie-

bezpieczeństwo, czempredzej wyskoczyli na podwórze i ukryli się w bliskim rowie. W parę sekund później nastąpił silny wybuch. Dom Klepera wyleciał w powietrze.

Z będących w mieszkaniu w czasie pożaru i wybuchu spalili się i porwane zostały na drobne kawałki dzieci Klepera: 7-letnia Ryfka, 9-letnia Mała, 11-letni Herszek. Zginęła również żona Klepera. Kleper jest dogorywający.

Krewni Klepera Jankiel Bornstajn, Major Izbicki, świadek rewizji Ignacy Wiśniewski, kontrolerzy i policjanci, odnieśli cięższe i lżejsze kontuzje i poparzenia i niektórzy w stanie groźnym odwiezieni zostali na leczenie do szpitala w Częstochowie. Śledztwo w toku.

Coś nie coś o posłach

Z tymczasowego zestawienia posłów można już będzie sobie wytworzyć obraz przyszłego sejmu.

I tak zasiadło w Sejmie 6 księży katolickich, 1 kapłan ruski i 1 pastor ewangelicki. Dalej 16 dziennikarzy i 1 muzyk, 11 oficerów, 5 obecnych ministrów, 1 obecny wice-minister, 1 dyrektor departamentu, 2 wizytatorów, 6 profesorów i 1 student medycyny (prawdopodobnie „żelazny“).

Monarchistów wreszcie, którzy nie zdobyli żadnego reprezentanta swej idei w Sejmie —, powinien pocieszyć fakt, że zasiadzie na ławach poselskich Król, nie taki wprawdzie, jakiego sobie życzą, ale Jan Król, przedstawiciel radykalnego chłopskiego „Wyzwolenia“.

Rozpiętość znaczenia nazwisk nowych posłów sejmowych jest bardzo szeroka. Obok nazwisk bardzo wytwornych, jak np. Król, reprezentowane są wśród posłów i przedmioty codziennego użytku, jak: Dratwa, Koc, Pączek, Socha, rzecz, wzięte z życia powszedniego, jak: Róg, Smola, Bryła, Pączek, Nosek, Pluta. Jeden z posłów ma postne nazwisko: Piątek. Jeden z posłów zwię się Nader, jego kolega zaś Niski; razem tworzą jakoby jedną osobę pod nazwą Nader Niski. Jest jeszcze i poseł Chudy. Ten ostatni, przechadzając się po kuluarach z kolegą Naderem stworzy parę: Nader Chudy.

Botanikę reprezentuje poseł Szyszka, zoologję: Pajak, Żuk, Zając i Wrona. Dwaj posłowie wreszcie stoją w Sejmie z wyciągniętymi rękami w wyrazem wykrzyknika na ustach; jeden z nich nawołuje Sejm do gwizdania, drugi do czuwania. Są to posłowie: Gwizdź i Czuj.

Zwierzęta płaczą.

Zwierzęta, podobnie jak ludzie, umieją płakać ze żmartwienia. Żmartwienie wyciska lzy prawdziwe wołowi, wielbłądowi, osłowi, mułowi, małpie, żyrafie, szczerowi. Małpy płaczą, gdy czują się obrażone, albo gdy są rozczarowane, jeżeli płacze, gdy widzi, że niema dlań ratunku przed pogonią. Wielbłądom lzy płyną, gdy dręczą je pragnienie. Muł, któremu gwóźdź utkwiał w nosie, płakał z bólu. Małpa samica śmiertelnie ranna spadła z drzewa z maleństwem — wyśliwy ujrzawszy w jej oczach, żyrafa ranna płakała. Koczkodan zalewał się łzami, nie mogąc ukolysać w łapach dzieci ludzi.

Zycie gospodarcze

Przestrzegamy!

Polsce potrzeba stabilizacji życia gospodarczego, a więc stabilizacji cen. Ruchomość cen jest objawem bardzo niepożądanym, a gdy się przeradza w skoki, staje się groźnym niebezpieczeństwem nie tylko dla życia gospodarczego.

Tymczasem właśnie w ostatnim czasie zauważyć się daje stała i silna tendencja w kierunku zwyczajnej cen. Ba, przez kraj idzie fala drożyzny i z każdym niemal tygodniem olbrzymieje. Cóż z tego, że urzędy statystyczne „stwierdzają” — jedne utrzymanie poziomu cen, drugie „nieznaczna” zwwyżkę, trzecie nawet „pewną” zniżkę, gdy rzeczywistość przeczy tym papierowym „stwierdzeniom” aż nazbyt... dotkliwie.

Każda gospośnia potwierdzi niewątpliwie fakt, że w ciągu ostatnich tygodni ceny, a więc i koszty utrzymania, bardzo poważnie wzrosły. Niemal wszystko podrożało — jedno mniej, drugie więcej — jeno praca pozostała tania. No i naturalnym tego stanu rzeczy skutkiem jest dalsza pauperyzacja szerokiego mas prawniczych, nie wyłączając pracowników samodzielnych jak na przykład rzemieślników.

To też prawdziwy niepokój wywołują zapowiedzi dalszej zwyczajnej cen. Niepokój budzi oświadczenie p. ministra komunikacji, iż w najbliższych miesiącach nastąpi podwyższenie kolejowej taryfy osobowej o 20 procent; większy jeszcze niepokój budzą zapowiedziane i wkrótce mające nastąpić podwyżki cen węgla i cukru.

Cukier jest naprawdę artykułem pierwszej potrzeby. Już dziś bardzo drogi, jest dostępny biedniejszej ludności tylko w bardzo małych, niewystarczających ilościach. Odbija się to fatalnie na zdrowiu tej ludności, a zwłaszcza na młodym pokoleniu. Jaki pożytek będzie miała Polska z obywateli o nierozwiniętych, koślawych kościach, obywateli, niezdolnych do większego wysiłku i intensywnej pracy?... Cukier nie powinien podrożeć. Bowiemy nieprawdą jest to, co się pisze o upadku przemysłu cukrowniczego, a prawdą, iż przemysł ten, pomimo fatalnej naogół gospodarki i ogromnie kosztownej administracji — daje wielkie zyski. Dowód: wspaniały rozwój Banku Cukrownictwa.

Podwyżkę cen węgla motywuje się koniecznością wytrzymania konkurencji angielskiej na rynkach zagranicznych. Komisja ankietowa stwierdziła jednak, że zyski właścicieli kopalń są bardzo znaczne i że żądanie podwyżki niema żadnego uzasadnienia. A przecież był czas, gdy zyski kopalń były ogromne. Niechajże z tych zysków płacą przez pewien czas koszty wojny konkurencyjnej z angielskim przemysłem węglowym. My dlatego protestujemy przeciwko podwyżce cen węgla, gdyż jasną jest rzecz, że ta podwyżka odbije się na cenach fabrykatów i spowoduje podwyżkę cen wogóle.

Zaiste, wystarczy, że mamy już bardzo znaczną podwyżkę cen żyta i innych produktów rolniczych. Nie wolno dopuścić do wzrostu fali drożyzny, gdyż siłą rzeczy utworzyłaby ona drogę innej, fali strajków — i wogóle fatalnie odbiłaby się nie tylko na naszym życiu gospodarczym, ale i społecznym, ale i poli-

tycznym. Wołamy przeto o walkę z spekulacją i żądza nadmiernych zysków, o stabilizację cen. Jest ona pierwszym warunkiem dalszego pomyślnego rozwoju życia gospodarczego.

I przestrzegamy przed lekkomyślnym lekceważeniem przybierającej fali drożyzny! Słki.

O stanie gospodarczym.

P. Wiceprezes R. M. dr. Kazimierz Bartel ogłosił pracę p. t.:

Dr. Kazimierz Bartel, Wykresy charakteryzujące rozwój życia gospodarczego Polski w latach 1924-1927 włącznie, Warszawa, nakładem Prezydium Rady Ministrów, 1928.

Praca ta powstała w ten sposób, że p. Wiceprezes R. M. Bartel wygłosił w auli Politechniki Lwowskiej 19-go lutego br. wykład p. t. Obraz Sytuacji Polski we Współrzędnych Ortogonalnych. W pierwszej części wykładu podał p. Bartel wiadomości o źródłach, a w drugiej przedstawił i objaśnił 28 tablic, przedstawiających rozwój różnych dziedzin życia gospodarczego 1924-27. Otóż obecnie ogłoszone są te

Zycie pracownicze.

Rozporządzenie o umowach o pracę pracowników umysłowych

reguluje szczegółowo spory o rozwiązaniu umowy.

Umowę o pracę rozwiązuje się: 1. w okresie próbnym pierwszego lub szesnastego dnia miesiąca kalendarzowego, po uprzednim dwutygodniowym wypowiedzeniu; 2. po ukończeniu roboty, dla której wykonania umowa była zawarta; 3. po upływie czasu umówionego. 4. po upływie 3-ch miesięcy od wypowiedzenia, jeżeli umowę tę zawarto na czas nieokreślony; 5. w razie wzięcia pracownika, jako poborowego do służby czynnej; 6. za wzajemnym porozumieniem stron.

Wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę nie może nastąpić podczas urlopu, choroby pracownika, o ile choroba nie trwa dłużej niż 3 miesiące, oraz podczas odbywania ćwiczeń wojskowych i pełnienia obowiązków sędziego przysięgłego lub ławnika sądu pracy.

Po wypowiedzeniu umowy o pracę pracownik ma prawo do żądania czasu w godzinach pracy w celu szukania nowej posady, co najmniej w ilości 3 dni roboczych miesięcznie.

Pracodawca winien na żądanie pracownika zwrócić mu natychmiast wszystkie świadectwa, znajdujące się u pracodawcy w przechowaniu.

Pracodawca obowiązany jest na żądanie pracownika wydać mu niezwłocznie, a najpóźniej w ciągu miesiąca, świadectwo co do czasu trwania pracy i rodzaju zatrudnienia pracownika.

W świadectwie nie mogą być umieszczone żadne uwagi, mogące utrudniać pracownikowi uzyskanie nowego stanowiska.

Pracownik ma prawo do niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę z ważnych przyczyn, a w szczególności: 1. w razie śmierci lub wzięcia z poboru do wojska członka jego rodziny; 2. w razie stwierdzonego — szkodliwego, wpływu pracy na zdrowie; 3. w razie obrazy lub znieważenia przez pracodawcę lub przełożonych pracownika; 4. w razie niezachowania przez pracodaw-

Kto może wyjechać do Kanady?

Państwowy Urząd Emigracyjny skierował okólnik do poszczególnych urzędów pośrednictwa pracy w sprawie przyjmowania zgłoszeń i kwalifikowania rodzin rolniczych, zamierzających emigrować do Kanady.

Okólnik ten określa, że głowa rodziny nie może mieć powyżej lat 50, członkowie rodziny powyżej lat 18, przyczem muszą być rolnikami, chłopcy powyżej lat 15 muszą umieć czytać.

Rodziny posiadające po opłaceniu kart okrętowych najmniej 400

dolarów mogą być przyjmowane bez żadnych ograniczeń co do wieku i składu członków.

Rodziny z kapitałem 200, względnie 250 dolarów, mogą mieć najwyżej troje dzieci poniżej lat 12, z tego tylko jedno poniżej 5 lat.

Rodziny z kapitałem 100 dolarów, jadące na kontyngent Tow. National Railways, muszą co do składu rodziny odpowiadać wymaganiom rodzin o kapitale 200 względnie 250 dolarów, jadące zaś na kontyngent Canadian Pacific Railway, mogą mieć skład rodziny dowolny.

tablice, bez objaśnień, ale dające samym rysunkiem wyraźny obraz.

Tablice obejmują sprawy następujące: 1. Dochody. 2. Wpływy z Danin i Monopolów. 3. Wydatki. 4. Bank Polski. 5. Obieg Pieniężny. 6. Bank Polski. 7. Bank G. Kraj. 8. Państw. Bank Rolny. 9. P. K. O. 10. Banki Akcyjne. 11. Obroty Giełdy Warszawskiej. 12. Upadłości. 13. Wskaźniki 45 Akcji. 14. Emisja Kapitałów. 15. Produkcja. 16. Uruchowienie Zakł. Przem. w Prz. Włók. 17. Obrót Węgla Kam. 18. Praca Kolei. 19. Żegluga Morska. 20. Rynek Pracy. 21. Stan Zatrudnienia. 22. Bezrobotni pob. zasiłki i zapom. 23. Bezrobotni (wedł. zawodów). 24. Bezrobotni (wedł.

okręgów). 25. Strajki. 26. Wskaźnik Cen Detal. w Warszawie. 28. Ceny art. żywn. w Handlu Detalicznym.

Z Izby Przemysłowo-Handlowej w Grudziądzu.

Cła wywozowe na drewno surowe wywożone do Niemiec.

W związku z zawarciem w dniu 30 listopada 1927 roku polsko-niemieckiego układu w sprawie tymczasowego uregulowania obrotu drzewnego z Polski do Niemiec — podaje się do wiadomości, że względem cel wywozowych na drewno surowe, wywożone do Niemiec i państw, w stosunku do których obowiązuje Rzeczpospolita Polska klauzula największego uprzywilejowania, mają zastosowanie przepisy § 1. Uwaga 3 rozporządzenia Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dnia 22 grudnia 1927 roku w sprawie cel wywozowych na drewno surowe (Dz. U. R. P. Nr. 118, poz. 1018).

Wywóz zagranicę przesyłek pocztowych z krajowymi towarami.

Z dniem 28. IV. br. wchodzi w życie rozporządzenie Min. Skarbu, mocą którego eksporterzy, którzy chcą uzyskać zaświadczenie Urzędu Celnego o wywozie zagranicę krajowych towarów przemysłowych — mogą nadawać paczki z takimi towarami również w urzędach pocztowych, znajdujących się poza siedzibą urzędów pocztowo-celnych. W tym celu eksporter winien dołączyć do przesyłki adres pomocniczy, pocztowe deklaracje celne, karty zgłoszenia statystycznego oraz pisemne zgłoszenia towaru do wywozu z odrębnym napisem u góry „Ruch pocztowy”. Na paczce należy nalepić kartkę zieloną (61x44) i na adresie pomocniczym kartkę zieloną (44x31) następującej treści: Do Urzędu wymiany w..... Wywozowa odprawa celna, dokonana dnia.... Poz. rej. wywozu.... Urząd Celnym:..... — Urząd pocztowy, otrzymawszy paczkę, oznaczy na zielonych kartkach nazwę właściwego Urzędu wymiany.

Możliwości nawiązania stosunków handlowych.

1) Krajowa fabryka guzików nicianych poszukuje zastępców obznajomionych z powyższą branżą.

2) Firma niemiecka poszukuje piórgęsi i do sporządzania cygarniczek z piórkami.

3) Dwie firmy polskie zamieszkałe w Santiago de Chile pragną wejść w kontakt z tut. sferami przemysłowo-handlowymi w celu importu polskich towarów do Chile.

4) Firma grecka poszukuje przedstawicielstwa firm polskich bez względu na branżę.

5) Firma rumuńska pragnie otrzymać przedstawicielstwo firm polskich na artykuły drogerijne oraz spożywcze.

6) Francja i Belgia poszukuje na obecnym sezon wiosenny duże ilości ziemniaków. Informacji bliższych udzieli Państwowy Instytut Eksportowy Warszawa, Elekoralna 2.

Nie popieraj polskim groszemobych,

**Warszawska
pracownia kołder**
ul. Solna 3

wykonuje kołdry pu-
chowe wełniane i wa-
towe przerobienie
starych, zgręplowa-
nie wełny i waty.

**Plisowanie,
Karbowanie**

spódniczki już od 3.50
hafty — karbowanie
mreżki

Wykonanie solidne
i szybkie.

M-me Marie (93
Tuszew.Groblanr.18

**Wózek
dziecięcy**

na resorach, jak nowy,
okazyjnie na sprzed.
Droga Łakowa 13.
11 ptr.

Otwórzcie oczy i przekonajcie się, gdzie się najtaniej kupuje

Na zlecenie do sprzedania:

Złoty zegarek męski, 3 koperty, masywny, i złoty
14 karatowy łańcuszek, razem 300 zł.

Srebrny zegarek „Omega” płaski, 3 kop., nowy 120 zł.

Damski pierścionek, 12 brylantów dużych i szafir
najładniejszy ogień 650 zł.

Damski pierścionek, 2 brylanty i szafir, długi wie-
deński fason „Markisa” 180 zł.

Damski zegarek złoty ze złotą bransoletką, na rękę,
anker, 15 kamieni, całkiem nowy z gwar. 95 zł.

Kolczyki z brylantami i prawdziwą perłą japońską,
długi najładniejszy fason wiedeński 250 zł.

Srebrna papierośnica jak nowa 35 zł.

Pracownia jubilerska i segarmistrzowska
wykonuje najładniejszą robotę po najniższej cenie.

B. PAPIER, Grudziądz
ul. Mickiewicza 21 I piętro, koło poczty.

Twardy bruk kamienny zniewała do tem większego przy każdym kroku wysiłku. Ten, który mimo jakiegokolwiek dolegliwości zmuszony jest chodzić, już po kilku krokach odczuwa zwiększony ból. Cierpiący na kamienie żołądkowe, na nerki, nogi i nerwy winni się chronić przed brutalnym wstrząsem, jakiego doznaje ciało przy chodzeniu. Najprostszym i najtańszym do tego środkiem są obcaszki gumowe **BERSONA**.

„BERSON” nie jest zbytkiem, jest nawet tańszy i trwalszy od skóry. Chód elastyczny przedstawia do- brodziejstwo, którego nie zechce pozabawić się nigdy ten, kto raz spróbował „Bersona”.

Poleca na Święta Wielkanocne

jabka czekoladowe - marcepa-
nowe - cukierki - czekoladę
we wielkim wyborze

Specjalność: bonboniery
po najniższych cenach.

Firma „VENETIA” właściciel
W. Banaszek, Grudziądz, ul. Mickiewicza 4

Ostrzenie brzytw, noży i ma-
szynki do włosów,
noży rzeźnickich itp.wyk. solidnie i tanio

„SANITARJA” Grudziądz,
J. Wybickiego 25.

Wytwórnia protez wykonuje wszelkie
aparaty ortopedyczne i protezy.

Na sezon wiosenny

polecam po cenach konkurencyjnych w wielkim wyborze

Plaszcze damskie

Materiały na ubrania i płaszcze

Ubrania męskie

„ „ kostjomy i sukienki

Ubranka dziecięce

Jedwabie - Musliny - Perkale

Bielizna damska

Artykuły męskie

Swetry w różnych kolor. i deseniach

Koszule wierzchnie

Garnitury dziecięce

Krawaty

Ponadto polecam w wielkim wyborze

pończochy, rękawiczki, skarpetki,

kołdry, firany, kapy, serwety,

wielki wybór w towarach krótkich i galanteryjnych.

Wiktor Szulc

Tel. 385

Grudziądz, Toruńska 7

Tel. 385

Baczność!

3 place w Gdyni do sprzedania. 1 plac
400 kwadratowych metrów, 2 place po
600 kwadratowych metrów, 1 kwadrat.
mtr. 50 zł., lub zamiana na majątek ziem-
ski 100 morgowy.
Pawski, Grudziądz, Ogrodowa 2.

Kamienice.

Dom z dwoma składami dochód miesięczny 1100 zł.
Cena 130.000 zł.
Dom ze składem dochód miesięczny 1000 zł.
Cena 100.000 zł. wpłata 80.000 zł.
Dom z wolnym składem dochód miesięczny 650 zł.
bez składu. Cena 55.000 zł. wpłata 40.000 zł.
Dom ze składem wolnym dochód miesięczny 450 zł.
bez składu. Cena 56.000 zł.
Dom ze składem dochód miesięczny 350 zł.
Cena 32.000 zł. wpłata 25.000 zł.
Dom ze składem dochód miesięczny 400 zł.
Cena 37.000 zł. wpłata 30.000 zł.
Dom z lokatorami dochód miesięczny 140 zł.
Cena 13.000 zł.

Oprócz wyżej wymienionych domów mam dużo
innych majątków wiejskich i miejskich na dogod-
nych warunkach na sprzedaż.

Pawski, Grudziądz, Ogrodowa 2.

Nowootworzona

**Grudziądzka Fabryka Luster
i Szlifiernia Szkła**

Grudziądz, ulica Kilińskiego
przyjmuje zamówienia na roboty lustrza-
no-szlifierskie. :: Akuratne wykonanie.
Ceny konkurencyjne!

Pisanki na Wielkanoc!

Dokładne wskazówki i przepisy robienia pięk-
nych pisanek na Wielkanoc znajdują się w książce

pt.: **PISANKI.**

Książkę tę w cenie 1.50 zł. z przesyłką polecona
2.25 zł. można nabyć

w **KSIĘGARNI W. KULERSKIEGO**
(Gazety Grudziądzkiej) Grudziądz-Tuszewo. Telefon
811 i 812 oraz w Ekspozyturze Księgarni w Gru-
dziądzu, ul. Wybickiego 9. Telefon 147.

Cały Grudziądz kupuje

Walizy, parasole, teczki, portmonetki,
portfele, pończoski, rękawiczki, kała-
marze, Kosmetykę, perły, najnowsze
torby damskie i różne ozdoby damskie
jak i figurki sportowe

tylko w pierwszym w Grudziądzu
istniejącym składzie galanterji, słyn-
nym ze solidności swojego towaru,
rzetelnej obsługi i najtańszych cen

W. SZYMAŃSKI, Grudziądz,
ul. Wybickiego 15.

KONJAKI

V. S. O. P.

Jubileuszowy — Rés. Spéciale
Winiak Médical — Winiaki mieszane

Winkelhausen

WÓDKI — LIKIERY

Stołowa — Starka — Żytniówka

Banan — Morełówka

Grand Cardinal — Cordial Médoc

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN. TOW. AKC. STAROGARD - POMORZE. ZAŁ. 1846.

